

ցուցին. հիմայ մեծ ապերախտութիւն կ'ըլլայ քեզի ու կայսերութեանդ նախաւորինք՝ թէ որ իրենց ծերութեանը ատեն դռներդ իրենց դէմ գոցես: Մահուանս ատեն զիրենք յիշելէս կրնաս իմանալ որ ինչպէս կը սիրէի զիրենք կենացս մէջ »:

Աս ամեն յանձնարարութիւնները ընելէն ետքը Մարկոս Աւրելիոս հրամայեց իր քարտուղարին՝ որ իր գրքատունէն բերէ ան սնտուկն որ մէջը տախտակ մը պահէր էր, իրեք ոտնաչափ լայն, երկու ոտնաչափ երկայն: Լիբանանու մայրէ էր տախտակը, չըջնակն ալ միեղջերուի եղջիւրէ: Կայսրը բացաւ սնտուկը, ու ան տախտակը ձեռքը առած՝ ըսաւ. «Աս ետքի օրուանս համար պահէր էի աս մեծ գամձն որ բոլոր կենացս մէջ վայելեցի. կայսերութեանս տասներորդ տարին՝ Պարթևները ինծի դէմ պատերազմի ելան. անձամբ գնացի վրանին, ու իրենց յաղթելէս ետքը՝ Եգիպտոսի հին Թեբայիդը գնացի՝ ան տեղի հնութիւնները տեսնելու. անոնց մէջ՝ քրմապետի մը տունը՝ աս տախտակը գտայ, որ Եգիպտոսի Թագաւորներուն անկողինի գլուխը կը կախեն եղբր: Քրմապետը հասկըցուց ինծի որ Պտղոմէոս, մեծին Աղեքսանդրի առաքելն յաջորդներէն մէկը, շինեւ էր ան տախտակը, ու իրեն յիշատակ, իր յաջորդներուն ալ խրատի համար՝ գգուշութեամբ կը պահէին անիկայ քուրմերը: Առի իրենցմէ ան տախտակը, ու միշտ քովս կը պահէի. կը խնդրեմ՝ ի դից որ քու գործքերդ ասոնց վրայ գրուած խրատներուն համեմատ ըլլան: Իբրեւ կայսր ժառանգ ըրի գրեզ այսչափ գաւառներու, իսկ իբրեւ հայր աս տախտակը կը թողում քեզի ժառանգութիւն »:

Աս խօսքերս ըսելէն, ու տախտակը կոմոդոսին տալէն ետքը մեռաւ Մարկոս Աւրելիոս կայսրը:

Տախտակին վրայ յունարէն ոտանաւոր գրուած էին աս խօսքերը.

«Ոչ երբէք պատուեցի անիրաւ իր հա-

րստութեանը համար, և ոչ արդարեւ անարգեցի իր աղքատութեանը համար:

Ոչ երբէք՝ աղքատին իրաւունքը ոտքի տակ առի՝ հարուստին չղաչելու համար:

Ոչ երբէք մէկու մը պարգև տուի՝ սիրտս անանկ ուղելուն համար, և ոչ պատիժ՝ իրեն դէմ ըլլալու համար:

Ոչ երբէք չարիքը առանց պատժոյ թողուցի, և ոչ բարիքը առանց վարձատրելու:

Ոչ երբէք ետ կեցայ դատաստանը տեսնելէն՝ որոնք ինծի դիմեցին, և ոչ ոչորմեկէն՝ որոնք ողորմութեան արժանի էին:

Ոչ երբէք բարկացած ատենս մէկը պատժեցի, և ոչ ուրախութեան մէջ մէկը վարձատրեցի:

Ոչ երբէք յաջողութեան մէջ անզգոյշ եղայ, և ոչ ձախորդութեան մէջ յուսահատեցայ:

Ոչ երբէք շողաբորթ մարդ քովս մօտեցուցի, և ոչ բամբաստողներուն ականջ կախեցի:

Ջանացայ միշտ լաւերուն սիրելի ըլլալ, ու չարերուն ահարկու »:

Հնդկաստանի ընտանի կենդանիներ.

ՓԻՂ ԵՒ ՈՒՂՏ

Անգղիացի ճանապարհորդ մը շատ աղէկ կը ստորագրէ այս երկու կենդանիները, զորոնք վարժեցնելով մարդիկ իրենց պիտոյիցը կրնան գործածել, որոնք կարգէ դուրս օգտակար են Արեւելոց:

«Առաւօտեան նախաճաշ պատրաստուելու ժամանակ կը զուարճանայի, տեսնելով փիղ մը և քանի մը ուղտ՝ զորոնք իրենց ծառաները զօրավարի մը կահ կարասիքով կը բռնաւորէին:

Փղին դիւրանասաց բնաւորութիւնը, և իրեն մտաց կարողութիւնը արդէն իսկ յայտնի է ամենուն, բայց տեսնա-

լու բան էր այն ահագին և այլանդակ կենդանւոյն մարդու ձայնին հնազանդելով՝ ծունկ չդիւր զինքը բռնաւորելու համար. երբոր ոտքի վրայ ելլայ՝ կ'երկընցնէ իր պատիճը, որպէս զի կառավարը դիրքաւ կարենայ վրան հեծնալ, և կամ աւելի ևս դիւրութեան համար իր ետեի ոտքերը ծալելով սանդուղ մը կը ձեացընէ, ու այն պէտքով նպատակին կը հասնի:

Ասոնցմէ դուրս թէ որ գետինը բան մը մոռցուեր՝ կամ իյնար, կառավարը կենդանւոյն վրայ հեծնալէն ետքը, դարձեալ փիղը իր պատիճը երկնցընելով կը ժողուէր՝ և կոնակը նստողին կը յանձնէր. այս զուարճալի տեսարանը, կ'ըսէ ճանապարհորդը, ան աստիճանի մարդու հետաքրքրութիւնը կը շարժէ՝ որ երկայն բարակ նայելէն մարդս չի կշտանար: Այս կերպով կենդանին բռնաւորուելէն ետքը, տեսայ որ քովը եղած բարձր ծառէն խոշոր ճիւղ մը կտրելով, հովահարի տեղ սկսաւ գործածել, ինչպէս որ հիմակուան դարուս կանայք կը գործածեն ամառուան տաք ժամանակը իրենք զիրենք զովացնելու համար: Այս գործողութիւնը փիղը կ'ընէր, մինչև որ ուղտերն ալ բռնաւորուելով պատրաստ ըլլան, որոնք նոյն պէս բռնաւորուելու ժամանակ փղին պէս ծունկ կը չղբին: Երբոր այսպէս պատրաստուած ճամբայ կ'ելլեն, իրաւ չեն վազեր, բայց բոլորովին ալ իրենց մարմնոյն դանդաղութեանը համեմատ շատ ծանր չեն քալեր:

Իրենց խոշոր վզերնին երկնցուցած, լայն ոտքերնուն շարժուածքը, իրենց բոլոր անդամները, որոնք հաստատուն և զօրաւոր ջիղերով կազմուած են, զըլուկններնուն զարդը՝ որ բոժոժներով լեցուն են, ոնգուկներնէն կախուած օղերը, և իրենց կոնակին վրայ եղած բեռը և մանաւանդ կառավարը՝ որ ասոնցմէ մէկուն վրայ վրայ նստած է, տեսնալու արժանի բան մըն է »:

Հետևեալ յօդուսէր ընդունեցանք Կոստանդնուպօլսէն, զոր 'ի հաճութիւն և 'ի մասնակցութիւն հայրենասէր ըղձից և ոգոյ հեղինակին՝ հրատարակենք ամսաթերթիս մէջ:

ԱԶԳԱՅԻՆ ՆԿԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

Քարոզութիւն Ս. Յովհաննոս Մկրտչի, նկար Պ. Մեղրոնի Տիրացոյնէս:

Մեծ ուրախութիւն է ազգասիրին տեսնելը որ ազգային միտքը օրէ օր կ'ընդարձակի: Գաղափարական գեղեցկութիւնը մեր մէջը ինչուան հիմա մատենագրական երկասիրութեանց մէջ կը գտնուէր. իսկ այս օրուան օրս կը սկըսի նաև գեղարուեստից մէջ փայլիլ և անշունչ պատկերները իր վսեմ շնչով կենդանացնել: Բայց ասիկայ ալ մատենագրութեան և գիտութեանց արդիւնքն է. որովհետև մտաց զարգացումը չիսանձուիր, մէյմը որ իր զսպանակները շարժումն կ'առնուն կը բանին միակերպ և կամաց կամաց ամեն բանի կարողութիւն կը ստանան: Բոլոր ազգին միտքը կրնանք մեքենայ մը սեպել. աս մեքենային ամեն մէկ մասերը մէկտեղ կը շարժին և մի և նոյն գործը յառաջ կը բերեն. անոր համար երբոր ազգին մէկ մասին միտքը սկըսի զարգանալ, այդ զարգացումը ամբողջ ազգին կը հաղորդուի, քիչերուն յառաջադիմութիւնը անզգայի կերպով ամենը առաջ կը տանի. մէկ մասին մտաց բացուելովը՝ ամենուն միտքը կը բացուի. վերջապէս՝ որովհետև բոլոր ազգին միտքը մէկ միտք մըն է, և գաղափարներն իրենց աշխուժութեամբը թռչող են 'ի բնէ, կը տեսնենք որ դպրութիւնը, գիտութիւնը և գեղարուեստը կը սկսին ձեռք ձեռքի տալ և չքնաղ կապով մը զօդիլ ազգին մէջ:

Այս պատճառաւ պէտք է ազգայնոց կողմանէ շնորհակալ ըլլանք այն ազգասէր երիտասարդին ալ՝ որ նկարչու-